Riigipiiri seaduse eelnõu
seletuskirja juurde
Lisa

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	Kaitseministeerium	
1.	VTK punkti 1.1. osas, mis käsitleb riigipiiri taristu tehnoloogilisi lahendusi ja turvameetmeid kajastava teabe juurdepääsupiiranguid märgib Kaitseministeerium järgmist: 1.1 Nõustume, et tulenevalt julgeolekukeskkonna muutumisest ning kriisivalmiduse täpsemast reguleerimisest on teatud juhtudel vajalik riigikaitset ja julgeolekut kajastavale teabele kehtestada pikem juurdepääsupiirangu tähtaeg, kui kehtiv AvTS võimaldab. Meie hinnangul on VTK-s käsitletud valdkonda puudutava teabe juurdepääsupiirangud aktuaalsed nii riigipiiriseaduse (edaspidi RiPS) kui avaliku teabe seaduse (AvTS) vaates. Kui juurdepääsupiirangu erisused sätestatakse RiPS-s, on oluline viia miinimumi võimalus, et hoolimata RIPS-s loodavast riigipiiri taristu ja valvamisega seotud teabe juurdepääsupiirangust (sh tähtaja erisusest) on samale teabele või selle olulisele osale juurdepääs võimalik muudest teabeallikatest AvTS-st tulenevalt.	**Võtame teadmiseks**
1.	1.2. Lahendamist vajab küsimus, kuidas seaduse tasemel tagada erasektoriga jagatava riigikaitselise teabe kaitse. Ettevõtjad valdavad riigikaitse ja julgeoleku seisukohalt kaitset vajavat teavet RiPS reguleerimisalas näiteks piiriehitiste ja tehnilise valvega seoses, samas ei kehti neile AvTS tähenduses teabevaldaja juurdepääsupiirangute kohustused. 1.3. Meie hinnangul vajab AvTS riigikaitselise teabe kaitse vajadustest tulenevat laiemalt uuendamist ja täpsustamist. Arvestades Justiits- ja Digiministeeriumi koostatavat AvTS muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsust, on Kaitseministeeriumi hinnangul otstarbekas täiendavalt analüüsida, kas vajalikud	**Võtame teadmiseks** Erasektoriga jagatava riigikaitselise teabe konfidentsiaalsuse nõuded, sh selle kasutamise, säilitamise ning hävitamise nõuded peavad olema reguleeritud lepingutega. Ehitusseadustikust (EhS) tulenevad riigipiiri taristu rajamisele erisused, sh reguleerib EhS § 116 ja VV 03.12.2015 määrus nr 124 nõuded riigikaitselise ja julgeolekuasutuse ehitise dokumenteerimisele. VV määruse nr 124 § 1 lg 5 kohaselt ehitusdokumendid hoiustatakse ja antakse üle riigikaitselise ja julgeolekuasutuse ehitise omanikule või muule asjassepuutuvale isikule korras ja viisil, mis ei ohusta riigikaitselise või

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	teabele juurdepääsu erisused sätestada AvTS-s või valdkondlikes eriseadustes (sh RiPS-s). 1.4. Oleme valmis koostööks Siseministeeriumiga, et Kaitseministeeriumi valitsemisala puudutavad vajalikud põhimõtted käesoleva VTK alusel koostatavas eelnõus sätestada. Lisaks oleme andnud vastavad sisendid Justiits- ja Digiministeeriumile AvTS muutmise eelnõu väljatöötamiskavatsuse koostamiseks.	julgeolekuasutuse ehitise turvalisust ega töövõimet.
2.	VTK punkti 1.2. osas, mis käsitleb tõkkeid piiriveekogul ja piirivööndis, märgime: 2.1. VTK kohaselt ei ole RiPS-i alusel võimalik paigaldada piirivööndisse või piiriveekogule füüsilisi tõkkeid, sest vastava sätte eesmärk on võimaldada valve- ja seireseadmete, sealhulgas mereseireradarite paigaldamist ja kasutamist. Arvestades tõkete olulisust riigipiiri kaitsel, nõustume suurema õigusselguse vajadusega sõltumata kehtiva õiguse tõlgendamise võimalustest. 2.2. Kaitseministeeriumi hinnangul on asjakohane sätestada RiPS-s tõkete paigaldamise õigus piiriveekogule ja piirivööndisse ning vajadusel selle lähipiirkonda lisaks ebaseadusliku piiriületuse ennetamisele ja tõkestamisele ka riigikaitse tagamise eesmärgil. 2.3. Leiame, et Kaitseväe ülesandeid arvestades on asjakohane sätestada RiPS-s tõkete paigaldamise pädevus funktsioonimitte asutusepõhiselt. Samuti on asjakohane kasutada tõkke mõistet laiemas tähenduses, et võimaldada muu hulgas pinnase või muu loodusliku materjali kasutamist.	**Võtame teadmiseks** VTK kohaselt on vajadus füüsilisi tõkkeid paigaldada piirivööndisse ja piiriveekogule riigipiiri valvamise ja piirirežiimi tagamise eesmärgil. KV pädevuses ei ole maismaal ja piiriveekogudel valvata riigipiiri ning tagada piirirežiimi. Vabariigi Valitsus on otsustanud ehitada täielikult välja Eesti Vabariigi idapiir. Püsiva iseloomuga maismaapiiri elemendid paigaldatakse ja on juba paigaldatud/rajatud ka riigikaitse eesmärgil. Pinnase või muu loodusliku materjali kasutamine füüsilise tõkkena oleks pigem püsivama iseloomuga ning ei ole muudatuse eesmärgiks. Näiteks kraavide ja vallide rajamisel on suurem riive ka omandiõigusele, kuna need ei ole kergesti teisaldatavad.
3.	VTK punkti 1.3. osas, mis käsitleb piirikontrolli andmekogu (edaspidi PIKO) märgime: 3.1. VTK eesmärk on PIKO andmetöötluse selguse ja läbipaistvuse suurendamine ning	**Võtame teadmiseks** VTK-s nimetatud PPVS-i muudatused on kavas eraldiseisvas eelnõus käsitleda ning analüüsida terviklikult PPVS-i ja PIKO põhimääruse muudatusi.

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	tagasiside ja ettepanekute kogumine täiendavate muudatusvajaduste kohta. Mõistes, et eesmärk on seotud Schengeni ühtse viisaruumi nõuetele vastava reisijasõbraliku piirikontrolli tagamisega, juhib Kaitseministeerium tähelepanu vajadusele kontrollida kriisiolukorras isikute riigikaitselise töökohustusega seotud andmeid. Vabariigi Valitsusel on riigikaitseseadusest tulenev õigus kehtestada mobilisatsiooni ettevalmistamiseks ja korraldamiseks Eestist lahkumise keeld vähemalt 18-aastasele kaitseväekohustuslasele ning sõjaaja ametikohale nimetatud kaitseväekohustuseta Kaitseliidu tegevliikmele. Nende isikute andmed saab PIKO kaitseväekohustuslaste registrist. Lisaks on valitsusel õigus kehtestada Eestist lahkumise keeld töökohustuse täitmise tagamiseks isikutele, kes töötavad riigikaitselistel ameti- või töökohtadel. Nende hulgas on arvukalt inimesi, kes ei ole kaitseväekohustuslased ja kelle riigikaitselisel ameti- või töökohal töötamise andmed on seetõttu kättesaadavad vaid maksukohustuslaste registri osaks olevast töötamise registrist. Kehtiva põhimääruse järgi ei ole PIKO-l sinna päringute tegemise ega sealt andmete saamise õigust, samuti ei ole ette nähtud vastavat andmevahetust. 3.2. Kaitseministeerium analüüsib, kas ja millised PIKO andmed on vajalikud sõjalise riigikaitse tagamiseks ning kuidas neid kriisiolukorras pädevale asutusele kiiresti tagada. Esitame vastava ettepaneku esimesel võimalusel.	
Kliimaministeerium		
12.	Kooskõlastame riigipiiri valvamist puudutavate muudatuste väljatöötamiskavatsuse, samas esitame täiendava ettepaneku riigipiiri seaduse muutmiseks, mis on oluline piiripunkti mõiste täpsustamiseks.	**Võtame teadmiseks** RiPS-is on korduvalt kasutatud mõistet „maantee“. RiPS 1[1]. peatüki alusel on korraldatud sõidukite sisenemine maanteepiiripunkti. Vabariigi Valitsus on RiPS § 10 lõike 4 alusel kehtestanud määruse, milles on täpsustatud konkreetsed

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	Palume kaaluda riigipiiri seaduse §10 lõikes 1 sõna „maanteelõigu“ asendamist sõnaga „teelõigu“. Riigipiiri seadus sätestab, et piiripunkt on rahvusvaheliseks liikluseks avatud maanteelõigu või veekogu, raudtee- või lennujaama, jõe-, järve- või meresadama ehitise ja territooriumi piiratud ja tähistatud osa, kus toimub piirikontroll. Mõistet maantee ei ole riigipiiri seaduses sätestatud, kuid selle mõiste sätestab ehitusseadustik (§ 92 lg 2). Selle kohaselt on maantee väljaspool linnu, aleveid ja alevikke paiknev tee sõidukite ja jalakäijate liiklemiseks. Narvas asuvad piiripunktid linnatänavatel (Narva 1 vastavalt Peterburi mnt-l ja Narva 2 Kose tänaval). Seega piiripunkti mõiste täpsustamiseks palume eelnõu ettevalmistamisel kaaluda eeltoodud ettepanekut ja vajadusel ka riigipiiri seaduse maanteepiiripunkti sisenemise korraldamise peatüki 11 ning § 10 lõigete 2 ja 3 täpsustamist.	maanteelõigud, kus piiripunktid asuvad, nt Narva-1 piiripunkt on piirikontrolli toimumise koht Tallinn-Narva maanteel. Kliimaministeeriumi ettepanekul on seega suurem mõju, kui ühes paragrahvis mõiste täpsustamine ning seetõttu on vajalik põhjalikumalt analüüsida muudatust ning isegi võimaliku RiPS-i uue tervikteksti koostamist, arvestades, et kehtiv RiPS on vastu võetud 1994. aastal.
Justiits- ja Digiministeerium		
	I. Sisulised märkused **Halduskoormus** **1.** VTK märgib ühe muudatuse sihtrühmana ära ka eraettevõtjad, kes osalevad piiriehitusel. Palume eelnõu seletuskirjas täpsustada nimetatud sihtrühma arvulist suurust, eelduslikult täpsemate andmete puudumisel nt suurusjärguna (nt 10, 20, 50 või 100 ettevõtjat). Täiendavalt palume analüüsida, kas juurdepääsupiiranguga informatsiooni tähtaja pikendamine tähendab nimetatud sihtrühmale täiendavat halduskoormust. Sellega seoses tuletame meelde, et kui see nii on, siis 2025. a jõustunud Vabariigi Valitsuse 22.12.2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (HÕNTE) muudatuste kohaselt tuleb õigusloomeliste muudatustega kaasneva halduskoormuse kasvu korral ettevõtjatele, inimestele või vabaühendustele näha ette ka muudatused halduskoormuse vähendamiseks (vt HÕNTE § 1 lg 41) ning seda lühidalt kajastada tulevase eelnõu seletuskirja	**Võtame teadmiseks** Seletuskirjas on täpsustatud sihtrühma.

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	sisukokkuvõttes (§ 41 lg 2 p 3). Põhjalikumalt tuleb halduskoormuse lisandumist ja vähendamist kirjeldada eelnõu seletuskirja 6. osas „Seaduse mõju“. Justiits- ja Digiministeerium jätab kooskõlastamata eelnõu, milles ei ole halduskoormuse tasakaalustamise reeglit rakendatud.	
	VTK p 3.1. ja 5.1. (riigipiiri taristu ja valvamisega seotud teabe kaitsmine) **2.** VTK-s on ühe lahendamist vajava probleemina kirjeldatud riigipiiri valvamise võimekusi ning riigipiiri taristu ja valvamise tehnoloogilisi lahendusi ja turvameetmeid kajastava teabe selle osa, mis on täna asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud (AK), juurdepääsupiirangu tähtaja (maksimaalne 5+5 aastat) ebapiisavust. VTK kohaselt soovitakse RiPS-i täiendada viisil, mis võimaldab pikendada riigipiiri taristu ja riigipiiri valvamise tehnoloogilisi lahendusi ja turvameetmeid kajastavale teabele kehtestatud juurdepääsupiirangu tähtaega viie aasta kaupa, kuid mitte kauemaks kui 30 aastaks alates dokumendile juurdepääsupiirangu kehtestamisest; ühtlasi lisada RiPS-i säte, mille alusel on Politsei- ja Piirivalveametil (PPA) õigus juurdepääsupiirangu tähtaega pikendada, kui dokumendile juurdepääsu piirang on lõppenud enne kavandatud muudatuse jõustumist, kuid piirangu kehtestamise põhjus püsib. VTK kohaselt ei soovita muudatustega lisada uut juurdepääsupiirangu alust, vaid eesmärk on täpsustada RiPS-s ühte sisejulgeoleku tagamise valdkonda kuuluvat teabe liiki; alus selle pikendamiseks tuleneb seejuures jätkuvalt avaliku teabe seadusest (AvTS) (täpsemalt § 35 lg 1 p-st 3^1). Nõustume VTK lähenemisega, et teavet tuleb kaitsta lisaks tähtajale ka alati piisaval tasemel, st lahenduseks ei ole AK teabe tunnustele vastava teabe edaspidine töötlemine riigisaladusena põhjusel, et riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadus (RSVS) võimaldab pikemaid tähtaegu.	**Võtame teadmiseks** 1. Juurdepääsupiirangu alus ja tähtaeg AvTS-is sätestatud juurdepääsupiirangud peaksid katma ära üldjuhul kõik võimalikud juhud, millal võib olla õigustatud andmetele juurdepääsu piirata. VTK-s nimetatud teave on sisejulgeolekualane teave, kuid iga sisejulgeolekualane teave ei ole kaitsmist vajav teave ning VTK-s on üksnes kitsalt välja toodud vajadus sätestada erisus riigipiiri valvamisega seonduva teabe kohta. Probleem ei seisne AvTS-is sätestatud aluse puudumises, vaid AvTS-i kohastes tähtaegades (5+5 aastat). AvTS-is ei ole seni sätestatud võimalust pikendada juurdepääsupiiranguid kauemaks kui kümneks aastaks. Seetõttu oleme näinud võimalust (või kohustust) läheneda valdkonnapõhiselt (antud juhul riigipiir), mille teabe kaitsmise vajadus on kauem kui kümme aastat. Alternatiivsena on võimalik AvTS-is kehtestada või pikendada (antud juhul § 35 lg 1 p 3^1) juurdepääsupiirangut kauemaks kui kümneks aastaks. AvTS § 40 lg 1 regulatsioon võimaldab kehtestada juurdepääsupiirangut ainult kümneks aastaks ning VTK-s on toodud põhjused, miks riigipiiri valvamist ja kaitsmist puudutava teabe avalikustamine pärast kümmet aastat avardab võimalusi riigi julgeoleku ohustamiseks. Märgime, et säte ei ole suunatud andmekogude regulatsioonile. Kui seadusandja on hinnanud, et andmekogu andmed on juurdepääsupiiranguga, siis tuleb eeldada, et selle juurdepääsupiirangu

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	Teabe kaitserežiimide oluline erinevus seisneb mh selles, et AK teabe puhul on teabele juurdepääs lihtsam, näiteks on võimalik esitada teabenõue ja põhjendada oma juurdepääsuvajadust. Asutuse juht võib otsustada asutusevälisele isikule juurdepääsu võimaldamise AK teabele, kui see ei kahjusta riigi huve. Riigisaladusele juurdepääsu õiguse andmine toimub rangemate reeglite alusel RSVS-s ettenähtud korras. Selgitame, et AvTS § 3 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Nimetatud teabele juurdepääsu võib piirata seaduses sätestatud korras. Seega lähtub AvTS eeldusest, et kogu teave, mida riik töötleb oma ülesannete täitmisel, on avalik, välja arvatud juhul, kui teabe suhtes on kehtestatud juurdepääsupiirang. AvTS-s on sätestatud loetelu juurdepääsupiirangutest §-s 35. Juurdepääsupiiranguga teave võib olla nii sisejulgeoleku tagamisega seonduv teave (p-st 3^1) kui ka §-s 35 loetlemata, kuid eriseaduses sätestatud teave (p 19). Kuigi AvTS § 35 lg 1 p 19 võimaldab eriseadustes juurdepääsupiiranguid kehtestada, saab seda teha üksnes põhjendatud juhtudel. Justiits- ja Digiministeeriumi seisukoht on, et AvTS-s sätestatud juurdepääsupiirangud peaksid katma üldjuhul kõik võimalikud juhud, millal võib olla õigustatud andmetele juurdepääsu piirata. Selleks, et tegemist saaks olla põhjendatud juhuga, tuleb mh hinnata, kas ja miks AvTS § 35 alused ei ole konkreetsel juhul piisavad. Eriseaduses andmekogu andmetele absoluutse juurdepääsupiirangu kehtestamisel tuleb lähtuda sellest, et selline juurdepääsupiirang on lubatud kehtestada üksnes olukorras, kui on teada, et kõik andmekogus olevad andmed on	tähtaeg kattub asjaomaste andmete säilitamise tähtajaga. 2. Tromsø konventsioon Oleme seisukohal, et kavandatav juurdepääsupiirang on ühelt poolt AvTS § 35 lg 1 p-s 3^1 toodud teabe alaliik ja on kaetud Tromsø konventsiooni art 3 lõike 1 punktidega a ja b (riigi julgeolek ja avalik julgeolek). 3. Sätte sõnastus Nõustume toodud murekohtadega, mis on seotud sätte sõnastusega (rakenduslikku laadi) ja küsimusega, millena käsitletakse teavet, mille juurdepääsupiirang on lõppenud, kuni muudatuse jõustumiseni. Teave on seni paraku avalik ning säte on sõnastatud PPVS-i täiendamise seaduse (RT I, 19.01.2022, 1) eeskujul, kuivõrd muud sellist õigusloomelist lahendit ei ole meile teadaolevalt varem tehtud ning pooldame alati ühetaolist lähenemist. Eelnõus ja seletuskirjas on täpsustatud riigipiiri taristu ja valvamisega seotud teabe juurdepääsupiirangu erisusi (uus RiPS § 22^2 lg 1 ja 2) võrreldes avaliku teabe seaduse üldsätetega. Kehtiv RiPS on vastu võetud 1994. aastal ning uutele sätetele on keeruline sobivat kohta leida. Samas on vajadus reguleerida olukord enne võimaliku RiPS-i uue tervikteksti koostamist. Eelistaksime, et nn 5+5 probleemistik lahendatakse AvTS-i tasandil nagu tehti VTK-s viidatud JDM-i analüüsi järeldustes.

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	juurdepääsupiiranguga. See tähendab, et seadusandja peab eriseaduses absoluutse juurdepääsupiirangu kehtestamisel tegema andmekogus sisalduva kogu teabe suhtes kaalutlusotsuse, hinnates ühelt poolt avalikku huvi nende andmete avalikustamise suhtes ning teiselt poolt selle teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamisega kaitstavat huvi. Eelnevast tulenevalt ei ole VTK pinnalt üheselt arusaadav, kas RiPS § 22^2 lg 1 esimene lause on vältimatult vajalik regulatsioon – selles nimetatud teave kattub suhteliselt üheselt arusaadavalt AvTS § 35 lg 1 p-ga 3^1. Iga AvTS § 35 lg 1 punktides kirjeldatud teabe eriseadustes juurdepääsupiiranguga teabeks eraldi kvalifitseerimine võib osutuda ülereguleerimiseks. Lisaks tekitab see segadust, kuna RiPS § 22^2 lg 1 esimene lause jätab mulje, nagu korreleeruv piirangu alus AvTS oleks § 35 lg 1 p 19, st piirang on seatud eriseaduses, kuid seadusandja ise hindab aluseks olevat ikkagi § 35 lg 1 p 3^1. Sama lõike teise lause puhul juhime tähelepanu, et see kattub üks-ühele täna kehtivas AvTS § 40 lg-s 1 sätestatuga, mis näeb ette, et teabele kehtestatakse juurdepääsupiirang alates dokumendi koostamisest või saamisest ning kuni vajaduse möödumiseni, kuid mitte kauemaks kui viieks aastaks ning et asutuse juht võib seda tähtaega pikendada kuni viie aasta võrra, kui juurdepääsupiirangu kehtestamise põhjus püsib. Seega palume eelnõu menetlemisel esitada täpsemad selgitused selle kohta, mis on seadusandja hinnangul vajadus RiPS § 22^2 lg 1 esimeses lauses reguleerida selles kirjeldatud teabe juurdepääsupiiranguga kvalifitseeruvaks ning miks ei piisa piirangu pikendamiseks olemasolevast AvTS § 40 lg 1 regulatsioonist. Põhjenduste vajalikkuse ning õigusliku raamistiku kohta selgitame, et 2020. aasta 1.	

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	detsembril jõustus Tromsø konventsioon, mille Eesti ratifitseeris 2016. aastal ning 2024. aastal antud hinnangus Eesti seadusandluse kooskõlale nimetatud konventsiooniga on välja toodud, et absoluutsed seadusega ette nähtud erandid teabe avalikkusest peavad olema minimaalsed. Lisaks on Eesti eelnevalt nimetatud hindamise raames antud selgitustes viidanud, et isegi kui sellised absoluutsed erandid teabe avalikustamisest on kehtestatud, siis on seadusandja selle kehtestamise raames hinnanud juba, kas erandiga kaitstud huvi kaalub igal juhul üles avaliku huvi nimetatud teabe vastu. Seoses Tromsø konventsiooniga on oluline ka märkida, et eriseaduses sätestatav täiendav juurdepääsupiirang peab jääma konventsiooni artikliga 3 antud raamidesse. Konventsiooni artikkel 3 annab ammendava loetelu põhjustest, millest tulenevalt võib piirata ametlikele dokumentidele juurdepääsu ning liikmesriigil ei ole õigust seda loetelu laiendada. Eriseaduses sätestatud juurdepääsupiirangu normist peab seega nähtuma selgelt piirangu kehtestamise eesmärk, st millist huvi avaliku huvi vastu kaalutakse. Seletuskirjas tuleb välja tuua, millise Tromsø konventsiooni artiklis 3 sätestatud aluse alla sätestatav juurdepääsupiirang mahub ja millise mõttekäigu tulemusel sellise järelduseni jõutud on. Lisaks juhime tähelepanu, et VTK punktis 5.1 (mõju) osas pakutud RiPS § 22^2 lg 2 sõnastus ei ole lahendusena sobiv. Esiteks on lõike 2 näol tegemist rakenduslikku laadi sättega (olemasoleva teabe juurdepääsupiirangu muudatused). Teiseks jääb sõnastusest arusaamatuks, kuidas saab pikendada sellise teabe juurdepääsupiirangu tähtaega, mille juurdepääsupiirang on vahepeal juba lõppenud (5+5 aastat on möödunud ja teave on muutunud avalikuks). Selgusetuks jääb, millena käsitletakse seda teavet vahepealsel ajal (st kuni kavandatud muudatuse jõustumiseni).	

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	Märgime ka, et kui on põhjendatud uue juurdepääsupiirangu aluse sätestamine, siis tuleb muuta ka juurdepääsupiirangute klassifikaatorit. Klassifikaator on kasutusel näiteks dokumendihaldus-süsteemides ja sel juhul saavad süsteemi kasutajad valida asjakohase juurdepääsupiirangu aluse ning süsteem seab automaatselt õige tähtajaga piirangu.	
	VTK p 3.2. ja 5.2. (tõkked piiriveekogul ja piirivööndis) – toetame riigipiiri valvamise ja piirirežiimi tagamiseks füüsiliste tõkete paigaldamiseks uue ja selge õigusliku aluse sätestamist, sest kehtiva RiPS sätted ei reguleeri VTK-s kirjeldatud olukordi. Kuivõrd VTK-s väljapakutud uus sõnastus (RipS § 94 lõiked 5 ja 6) tekitab küsimusi, siis palume eelnõu koostamisel analüüsida järgmisi aspekte: **3.** Maismaale ja piiriveekogudele paigaldatavate tõkete erisus – VTK-s väljapakutud sätte sõnastus ja toodud selgitused ei ole omavahel kooskõlas. Sätte sõnastust saab järeldada, et veekogudele saab füüsilisi tõkkeid paigaldada alaliselt, maismaale seevastu ajutiselt. Samas selgitatakse VTK-s, et kuna ilmselt lähiaastatel piisavaid ressursse ei ole, paigaldatakse ka veekogudele tõkked ohuhinnangu alusel kindlaksmääratud kohtadesse ning navigatsiooniperioodiks. Kuna navigatsiooniperiood on Eestis piiratud ajavahemik, paigaldatakse ka veekogudel tõkked ajutiselt. Palume eelnõu koostamisel sätte ja seletuskirjas toodu vahel sarnast ebakõla vältida.	**Arvestatud** Eelnõus ja seletuskirjas on täpsustatud maismaale ja piiriveekogudele paigaldatavate tõkete erisusi ning tõkete kooskõlastamise protsessi.
	Kooskõlastamise olemus – tõkete paigaldamine tuleb väljapakutud sõnastuse kohaselt kooskõlastada asjaomaste asutuste, kohalike omavalitsusüksuste ja maaomanikega. Kuigi sarnast lähenemist on ka kehtivas RiPS-s (vt § 7 lg 2), ei ole siiski selge, kas nt maaomanik saab tõkke paigaldamise kooskõlastamata jätta ja milline oleks sellise käitumise tagajärg. Palume seda seletuskirjas avada. Lisaks palume eelnõu seletuskirjas selgitada, kes	**Võtame teadmiseks.** Riik peab austama omandipõhiõigust ning kui maaomanik ei ole nõus tema kinnistule tõkete paigaldamisega, ei saa neid tõkkeid paigaldada. Arvestades, et antud juhul räägime ajutistest tõketest, mitte riigipiiri taristu rajamisest, ei tule kõne alla ka maa sundvõõrandamine jm intensiivsed riived. Teisalt, kuna eesmärk on ajutised tõkked, peaks seadusandja nägema võimaluse nende paigaldamiseks isegi kui maaomanik

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	on tõkete paigaldamisel asjaomased asutused.	ei ole sellega nõus, aga tõkete paigaldamine on vahetult vajalik avalikku korda või riiklikku julgeolekut ohustada võiva ohu vastu tegutsemiseks. Asjaomased asutused on eeskätt Transpordiamet ja Keskkonnaamet, olenevalt tõkke olemusest võib olla takistatud metsloomade liikumiskoridorid ja muudatusi tuleb teha riigimaanteede liikluskorralduses.
	Sõnastuse ühtlustamine ja täpsustamine – leiame, et väljapakutud sättes kasutatud väljend „avalikku korda … ohustada võivas olukorras…“ on liiga umbmäärane. Korrakaitseseadus (KorS) tunneb terminitohukahtlus. Kui VTK sõnastus peab silmas sama olukorda, palume eelnõu koostamisel avaliku korraga seotud reeglites lähtuda KorS sõnastusest. Juhime tähelepanu, et VTK-s toodud RiPS uue sätte (§ 9^4 lg 5) võimalik sõnastus on väga avar, lubades tõkkeid paigaldada riigipiiri valvamiseks ja piirirežiimi tagamiseks täpsustamata, millises olukorras tõkked vajalikus osutuda võivad. Seega on ka raske mõista, millal ajutised tõkked kõrvaldada tuleb (mis on see vajadus, mis ära langeb). Tõkete paigutamine nt maismaale võib riivata põhiõigusi (eraomandi puutumatus, ettevõtlusvabadus, liikumisvabadus vms). Põhiõiguste seisukohalt olulised küsimused peab otsustama seadusandja. Seega palume eelnõu koostamisel sõnastust täpsustada, näiteks näha ette tõkete kasutamine konkreetse ohu tõrjumiseks või ka konkreetse ohukahtluse korral.	**Arvestatud.** Selgitame, et sätte eeskujuks on RiPS § 11^3 lõige 2, mille kohaselt võib siseminister otsustada piirikontrolli ja riigipiiri valvamise kehtestada avalikku korda, riiklikku julgeolekut või rahva tervist ohustada võivas olukorras, mis eeldab vahetut tegutsemist ohu vastu. Vastavalt ettepanekule ühtlustame VTK-s väljapakutud RiPS uue sätte (§ 9^4 lg 8) sõnastuse korrakaitseseadusega (edaspidi *KorS*).
	VTK p 3.3. ja 5.3. (piirikontrolli andmekogu) VTK kohaselt planeeritakse täiendada PPVS §-i 16, mis reguleerib piirikontrolli andmekogus töödeldavaid andmekategooriaid. Nähakse ette, millised andmed kantakse andmekogusse isiku kohta, sõiduki kohta ning isiku ja sõiduki piiriületuse kohta. Sellega seoses juhime tähelepanu, et VTK on selges puutumuses ka isikuandmete	**Teadmiseks võetud.** Siinkohal on vajalik täpsustada, et viidatud põhjendused on kajastatud VTK punktis 3.1 ning ei ole seotud andmekogu regulatsiooniga, vaid üksnes riigipiiri taristu ja valvamisega seotud teabe kaitsmisega. Seetõttu ei ole võimalik eelnõu koostamisel teksti ka vastavalt muuta, kuna riigipiiri taristu ja valvamisega seotud teabe kaitsmiseks kavandatud muudatuse eesmärk ei ole jätkuvalt reguleerida isikuandmete töötlemist ning

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	töötlemisega, mistõttu ei ole koherentne VTK teistes punktides väljatoodu, nagu ei ole kavandatud muudatuste eesmärk reguleerida isikuandmete töötlemist ning et puudub seos isikuandmete kaitse üldmäärusega (IKÜM). Andmekogude regulatsiooni seaduse tasandil reguleerimine tuleneb mh just IKÜM art 5 tulenevast seaduslikkuse ja läbipaistvuse põhimõtetest. Seega palume eelnõu koostamisel teksti vastavalt muuta. Kuna PPVS-s planeeritakse andmekategooriad kolme lõike raames ümber reguleerida, palume vastavalt muuta ka piirikontrolli andmekogu põhimääruse regulatsiooni. Muudatusega luuakse PPVS-s töödeldavate andmekategooriate täpsemad koosseisud, aga kuna koosseisud muutuvad, peab vastavalt täpsustuma ka andmekategooriate koosseisud põhimääruse §-s 9. Lisaks juhime tähelepanu kehtiva PPVS § 14 lg-le 1, mis näeb ette, et piirikontrolli andmekogu asutab valdkonna eest vastutav minister. Selgitame, et andmekogu on seaduse tasandi regulatsiooni kehtestamisega asutatud ning seadusandja ei saa enam andmekogu asutamist edasi delegeerida. Tulevikus tuleks PPVS § 14 lg 1 sõnastust seega vastavalt täpsustada. Samuti märgime, et piirikontrolli andmekogu põhimääruse volitusnormi raamides on puudu kaasvastutavate ja volitatud töötlejate ülesanded, andmeandjad ja neilt saadavad andmed ning täpsed säilitustähtajad. Palume seega eelnõu koostamisel kontrollida üle ka piirikontrolli andmekogu regulatsioon seaduses ning näha ette vajalikud muudatused.	puudub seos isikuandmete kaitse üldmäärusega. VTK-s nimetatud PPVS-i muudatused on kavas käsitleda eraldiseisvas eelnõus ning analüüsida terviklikult PPVS-i ja PIKO põhimääruse muudatusi. Kinnitame, et koostöös JDM-i ja AKI-ga on kavas PPVS-i ja PIKO põhimäärust muuta selliselt, et see vastaks kaasaegsetele arusaamadele andmekogu reguleerimisest. Piirikontrolli andmekogu regulatsiooni muutmisel arvestatakse vajadusega reguleerida isikuandmete töötlemist.
	II. Märkused VTK mõju kohta 7. VTK-s esitletud probleemidest, eesmärkidest ja lahenduse mõju analüüsist vajab täpsustamist eelkõige info, mis puudutas piirikontrolli andmekogu regulatsiooni ajakohastamist. Seetõttu palume eelnõu seletuskirjas kindlasti	**Võtame teadmiseks.** VTK-s nimetatud PPVS-i muudatused on kavas käsitleda eraldiseisvas eelnõus ning analüüsida terviklikult PPVS-i ja PIKO põhimääruse muudatusi.

	Ettepanek/märkus	SiM kommentaar
	selgemalt sõnastada, mis on VTK-s mainitud ühiskondlik ootus nende andmete töötlemisel (VTK p 1.3.) ehk milline reaalne kasu võib kaasneda andmesubjektidele andmetöötluse selguse ja läbipaistvuse suurendamisest, kui samas on väidetud, et kogutavate andmete hulk ei muutuks (VTK p 3.3.), uusi kohustusi andmesubjektidele sellega ei tekiks ning käitumise muudatust neilt ka ei eeldataks (VTK p 5.3.).	Täpsustame siinkohal, et piirikontrolli tehakse vahetult EL õiguse alusel ning seetõttu kogutavate andmete hulk ei muutu. Leiame, et piirikontrolli andmekogu regulatsiooni ajakohastamise reaalne ühiskondlik kasu on andmetöötluse selguse ja läbipaistvuse suurendamine.
	VTK-s on ühe sihtrühmana välja toodud ka laiem avalikkus. Kui julgeoleku vaatest on positiivne mõju kõigile Eesti elanikele, suurendades turvalisust, siis seletuskirjas võiks lähemalt selgitada ebasoovitavat mõju, mis tuleneb VTK kohaselt juurdepääsupiirangu tähtaja pikendamise võimalusest. Kui aga mõeldi pigem olukorda, kus vastav info muutub nt riigipiiri ääres või piirialadel elavate isikute jaoks edaspidi raskemini kättesaadavaks, siis on ebasoovitava mõju sihtrühm märksa kitsam VTK-s kirjeldatust. Palume eelnõu seletuskirjas sel juhul märkida selle sihtrühma hinnanguline suurus.	**Võtame teadmiseks.** Eeskätt võiks igasuguse juurdepääsupiirangu seadmisel sihtgrupiks pidada laiemat avalikkust/meediat. Riigipiiri läheduses elavaid isikuid antud muudatus ei mõjuta kuidagi rohkem ega vähem kui teisi Eesti inimesi. Piltlikult väljendades, kuigi Narva linna või Setomaa valla elanikul on riigipiiriga ja piirivalvuritega vahetum kokkupuude, ei ole tal suuremat teadmisvajadust riigipiiri valvamise võimekusest kui on Paide elanikul.
	Kavandatav pikem juurdepääsupiirang võib täiendavat tööd nõuda ka asutustelt, kes piirangu pikendamist kaaluma ja põhjendama peavad. Seetõttu tuleb eelnõu seletuskirjas märkida täpsem mõju asutuste töökoormusele, sh anda nt hinnang ka sellele, kui sageli sellist teabele juurdepääsu tuleks asutustel hakata edaspidi põhjendama. Palume eelnõu seletuskirjas hinnata muudatuste mõju ka riigieelarvele, kuna VTK seda teemat ei käsitlenud.	**Võtame teadmiseks** Edaspidi on sarnaselt tänasele regulatsioonile vajalik juurdepääsupiirangu vajadust samuti hinnata vähemalt iga viie aasta järel.